Çok Boyutlu Ö?retmen Ma?duriyet Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çok Boyutlu Ö?retmen Ma?duriyet Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19218

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

Çok Boyutlu Ö?retmen Ma?duriyet Ölçe?i (ÇBÖMÖ), ö?retmenlerin ö?renciler taraf?ndan maruz kald??? çe?itli ma?duriyet türlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, Eyyüp Birlik taraf?ndan 2021 y?l?nda Türkçeye uyarlanm??t?r. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkiye ba?lam?nda psikometrik özelliklerini, özellikle de **geçerlik** ve **güvenirlik** de?erlerini incelemi?tir. Yap?lan analizler sonucunda, ÇBÖMÖ'nün alt? faktörlü orijinal yap?s?n?n Türk örnekleminde de yüksek düzeyde uyum sa?lad??? ve ö?retmenlerin fiziksel, sözel, siber ve di?er psikolojik ma?duriyetlerini de?erlendirmede güçlü bir araç oldu?u belirlenmi?tir. Bu uyarlama, e?itim psikolojisi ve ö?retmen sa?l??? alan?ndaki ara?t?rmac?lar için önemli bir kaynak sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Çok Boyutlu Ö?retmen Ma?duriyet Ölçe?i, **ö?retmen ma?duriyeti**, ö?renci ?iddeti, uyarlama çal??mas?, psikometrik özellikler, okul psikolojisi.

Yazarlar

Eyyüp Birlik (Uyarlayan)

Amaç

Çok Boyutlu Ö?retmen Ma?duriyet Ölçe?i'nin temel amac?, ö?retmenlerin çal??ma ortamlar?nda, özellikle de ö?renciler taraf?ndan maruz kald?klar? ma?duriyet olaylar?n?n s?kl???n? ve türünü çok boyutlu olarak belirlemektir. Bu ölçek, ma?duriyetin sadece fiziksel boyutlarla s?n?rl? kalmay?p, sözel taciz, itibar zedeleme, siber zorbal?k ve cinsel içerikli taciz gibi geni? bir yelpazeyi kapsad???n? varsayarak bu alanlarda nicel veri toplamay? hedefler.

Ölçe?in Türkçeye uyarlanmas?ndaki spesifik amaç ise, Türkiye'deki ö?retmenlerin kar??la?t??? ma?duriyet düzeylerini güvenilir ve geçerli bir araçla ölçebilmek, böylece e?itim politikalar?n?n geli?tirilmesine ve okul güvenli?i önlemlerinin belirlenmesine katk? sa?lamakt?r. Uyarlama çal??mas? (Birlik, 2021), orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?lamay? öncelikli hedef olarak belirlemi?tir.

Yap? (Construct)

Ölçek, **ö?retmen ma?duriyeti** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, ö?rencilerin ö?retmenlere yönelik gerçekle?tirdi?i ve ö?retmenin fiziksel, psikolojik veya mesleki bütünlü?ünü tehdit eden kas?tl? davran??lar bütünü olarak tan?mlan?r. Uyarlama çal??mas?nda elde edilen alt? faktörlü yap?, ma?duriyetin a?a??daki temel boyutlar?n? içerdi?ini göstermektedir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Fiziksel Ma?duriyet (B?çak gibi tehlikeli araç gereçlerle zarar verme veya k??k?rtma).
Sözel/Psikolojik Ma?duriyet (Alay etme, lakap takma, itibar zedeleme).
Sosyal D??lama ve ?taatsizlik (Dinlememeye dolduru?a getirme).
Siber Ma?duriyet (?nternet üzerinden ki?isel bilgileri taklit etme).
Cinsel Taciz (Müstehcen eylemler, f?kralar).
Mala Zarar Verme (E?yalar? kas?tl? olarak kirletme).

Geçerlik (Validity)

Ölçe?in Türkçeye uyarlanmas? sürecinde detayl? **geçerlik** analizleri gerçekle?tirilmi?tir. Dil e?de?erli?i çal??mas?nda, ölçe?in orijinal versiyonu ile Türkçe çevirisi aras?ndaki korelasyon katsay?s? r=0,86 (p<0,01) olarak yüksek düzeyde bulunmu?tur. Bu bulgu, çevirinin dilsel aç?dan yeterli oldu?unu göstermektedir.

Ölçüt geçerli?i (criterion validity) katsay?s? ise r=0,64 (p<0,01) olarak belirlenmi?tir. Bu de?er, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?yla ilgili d??sal bir ölçütle anlaml? bir ili?kiye sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r. Yap? geçerli?i çal??malar?, Aç?mlay?c? **Faktör Analizi** (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile desteklenmi?tir.

Güvenirlik (Reliability)

Çok Boyutlu Ö?retmen Ma?duriyet Ölçe?i'nin **güvenirlik** analizleri, ölçe?in zaman içinde ve iç tutarl?l?k aç?s?ndan istikrarl? sonuçlar verdi?ini ortaya koymu?tur.

?ç Tutarl?l?k Katsay?s?: Cronbach Alfa (α) de?eri 0,93 olarak hesaplanm??t?r. Bu katsay?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda son derece tutarl? oldu?unu göstermektedir.
Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in farkl? zamanlarda uyguland???nda tutarl?l???n? gösteren test-tekrar test korelasyonu r=0,93 (p<0,01) olarak belirlenmi?tir. Bu sonuç, ölçek puanlar?n?n zamana kar?? yüksek düzeyde kararl? oldu?unu ifade eder.
?ki Yar? Güvenirli?i (Split-Half Reliability): Bu analizde elde edilen korelasyon katsay?s? r=0,83 (p<0,01) olup, ölçe?in farkl? yar?m setlerinin birbirleriyle tutarl? oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Yap? geçerli?ini test etmek amac?yla gerçekle?tirilen Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) sonucunda, ölçe?in toplam varyans?n %71,2'sini aç?klayan alt? faktörlü bir yap?ya sahip oldu?u belirlenmi?tir. Bu bulgu, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n Türk kültürüne uygunlu?unu desteklemektedir.

Elde edilen alt? faktörlü yap?n?n model uyumu, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile test edilmi?tir. DFA sonucunda elde edilen uyum indeksleri, modelin veriyle mükemmel derecede

ARABPSYCHOLOGY.COM

uyumlu oldu?unu göstermi?tir:

χ^2/sd oran?: 1,5 (Mükemmel uyum için kabul edilebilir s?n?rlar?n alt?ndad?r).
RMSEA (Yakla??k Hata Karekök Ortalamas?): 0,074
RMR (Karekök Ortalama Kal?nt?): 0,083
GFI (?yilik Uyum ?ndeksi): 0,86
AGFI (Düzeltilmi? ?yilik Uyum ?ndeksi): 0,92
NFI (Normla?t?r?lm?? Uyum ?ndeksi): 0,92
NNFI (Normla?t?r?lmam?? Uyum ?ndeksi): 0,97
IFI (Art?ml? Uyum ?ndeksi): 0,97
CFI (Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi): 0,97
RFI (Ba??l Uyum ?ndeksi): 0,91

Bu indeks de?erlerinin tamam?, ÇBÖMÖ'nün alt? faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde teorik olarak beklenen yap?y? do?rulad???n? ve iyi düzeyde bir model uyumu sergiledi?ini kan?tlamaktad?r.

Ölçek Detaylar?

Test Türü: Uyarlama

Format: Kendini De?erlendirme (Self-Report) Ölçe?i

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinal Dili: ?ngilizce (ÇBÖMÖ, orijinalinde ?ngilizce olarak geli?tirilmi? bir ölçe?in Türkçeye adaptasyonudur.)

Popülasyon Grubu: Ö?retmenler

Ya? Grubu: Yeti?kin (Çal??an Ya? Grubu)

Popülasyon Detaylar?: ?lkokul, ortaokul veya lise düzeyinde görev yapan çe?itli bran?lardaki ö?retmenler.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme ile cevaplanan maddelerden olu?ur. Kat?l?mc?lar, belirtilen ma?duriyet olaylar?n? ya?ama s?kl?klar?n? de?erlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Çok Boyutlu Ö?retmen Ma?duriyet Ölçe?i, psikometri, **faktör analizi**, psikolojik test, Likert ölçe?i, e?itim ara?t?rmalar?.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

Kurumsal E-posta Adresleri: eyyupbirlik@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Yazar?n akademik kurumu veya ileti?im adresi kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Eyyüp Birlik taraf?ndan 2021 y?l?nda Türkçeye uyarlanm??t?r. Akademik amaçl? kullan?mlar için yazar ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: cok-boyutlu-ogretmen-magduriyet-olcegi-toad.pdf

Derecelendirme Sistemi:

Asla
Birkaç ayda bir kez
Bir ayda birden fazla
Haftada bir kez
Haftada birden fazla

Referanslar

Birlik, E. (2021). Çok Boyutlu Ö?retmen Ma?duriyet Ölçe?i'nin Türkçeye uyarlanmas?. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Ara?t?rmalar, 5*(18), 97-108.

DOI: https://doi.org/10.31455/asya.1005226

Makale ba?lant?s?: dergipark.org.tr

Çok Boyutlu Ö?retmen Ma?duriyet Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

1 Ö?renciler, b?çak gibi tehlikeli araç gereçlerle bana zarar verdiler.
2 Ö?renciler, beni fiziksel olarak incitmek için di?er ö?rencileri k??k?rtt?lar.
5 Ö?renciler, di?erlerini beni dinlememeleri konusunda dolduru?a getirdiler.
7 Ö?renciler benim hakk?mda söylentiler, dedikodular yayarak itibar?m? zedelediler.
9 Ö?renciler görünü?üme, giyim tarz?ma veya di?er ki?isel özelliklerime güldüler.
10 Ö?renciler bana lakap takarak benimle dalga geçtiler.

ARABPSYCHOLOGY.COM

16 Ö?renciler, internet üzerindeki ki?isel bilgilerimi taklit ederek beni a?a??lad?lar.
18 Ö?renciler bana kas?tl? olarak bel alt? f?kralar anlatt?lar.
20 Ö?renciler bana kar?? müstehcen tav?rlar, eylemler, sözler sarf ettiler.
24 Ö?renciler e?yalar?m? kas?tl? olarak kirlettiler.

ARABPSYCHOLOGY.COM